

4. Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 07.07.1993 року // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_002
5. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. № 2471-ХІІ // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12>
6. Податковий Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Андрієвська Людмила Олексіївна
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Кожна дія, вчинена судом або іншим учасником цивільного процесу під час розгляду справи у судовому засіданні або під час підготовки до нього, повинна бути регламентована законодавством. Так, цивільна процесуальна форма є тією основою, яка визначає поведінку сторін у судді, процесуальну послідовність дії кожної особи та вимоги щодо фіксації цих дій у документах. Васильєв С.В. зазначає, що цивільна процесуальна форма – це «визначений нормами цивільного процесуального права, послідовний порядок розгляду та вирішення цивільної справи, що включає певну систему гарантій.» [2, с. 18].

На нашу думку, наразі актуальним постає питання, чи передбачається в наказному провадженні як більш спрощеному виді здійснення судочинства, певна цивільна процесуальна форма.

Зазначену проблему у своїх працях розглядали такі видатні науковці як В.І. Решетняк, Г.Л. Осокіна, Д.М. Чечота, І.М. Зайцев, І.Н. Поляков, М.Й. Штефан, Ю.В. Білоусов, М.Й. Штефан

Варто зазначити, що до підсудності загального суду віднесено широке коло цивільних справ, у зв'язку з чим не завжди реалізується принцип їх своєчасного розгляду. Вирішуючи питання зайнятості суддів, законодавець створив спрощений порядок розгляду вичерпного переліку вимог, обставини котрих можуть бути обґрунтовані конкретними доказами. Такими вимогами є:

- вимога про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати та середнього заробітку за час затримки розрахунку;
- вимога про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника;
- вимога про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та 3 відсотків річних, нарахованих заявником на суму заборгованості;
- вимога про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину - однієї чверті, на двох дітей - однієї третини, на трьох і більше дітей - половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

- вимога про стягнення аліментів на дитину у твердій грошовій сумі в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

- вимога про повернення вартості товару неналежної якості, якщо є рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежної якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачів;

- вимога до юридичної особи або фізичної особи - підприємця про стягнення заборгованості за договором (іншим, ніж про надання житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення), укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб [1, ст. 161].

Окрім того, другим розділом Цивільного процесуального кодексу передбачено, що для видачі судового наказу за перерахованими вище вимогами, особа (так званий заявник) повинна подати до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності заяву про видачу судового наказу в письмовій або електронній формі з дотриманням положень ст. 163 ЦПК. Зауважимо, що можливість звернення до суду з такою заявою саме в електронній формі виникла відносно недавно, коли нова редакція ЦПК набрала чинності - 15 грудня 2017 року.

Після отримання заяви про видачу судового наказу наступним кроком є її розгляд судом в межах строків встановлених законом. Такий розгляд здійснюється без судового засідання, виклику сторін до суду, аудіо- або відеофіксації судового засідання, ведення журналу судового засідання тощо. Це є основною відмінністю цивільно-процесуальної форми (порядку розгляду справи) наказного провадження від позовного.

Результатом розгляду відповідної заяви може бути або виданий судовий наказ, або постановлена ухвала про відмову у видачі судового наказу.

На практиці непоодинокими є випадки, коли копія судового наказу надсилається боржнику звичайним листом, а не рекомендованим. Таке процесуальне порушення взагалі позбавляє суд можливості встановити дату отримання її боржником, а отже, встановити момент набрання наказом законної сили. У разі ненадходження від боржника заяви про скасування судового наказу протягом трьох днів після закінчення строку на її подання судовий наказ набирає законної сили і суд видає його стягувачові для пред'явлення до виконання.

Якщо суд за результатами розгляду заяви про скасування судового наказу прийняв ухвалу про залишення такої заяви без задоволення або змінив судовий наказ, то судовий наказ чи змінений судовий наказ набирає законної сили після закінчення строку на подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги судовий наказ чи змінений судовий наказ, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду справи апеляційним судом.

Зауважимо, що законодавець також встановлює конкретні вимоги щодо змісту судового наказу. Так частина 1 статті 168 ЦПК передбачає реквізити, які суддя повинен вказати у процесуальному документі; посилання на закон, на підставі якого підлягають задоволенню заявлені вимоги; суму грошових коштів, що стягується; суму судових витрат, що сплачена заявником і підлягає стягненню на його користь з боржника; відомості про порядок та строки подання заяви про скасування судового наказу; дату набрання судовим наказом законної сили; строк пред'явлення судового наказу до виконання тощо.

Проаналізувавши порядок видачі судового наказу, погоджуємося з Кучером В.О., що «наказне провадження – це саме спрощена процедура захисту майнових прав і законних інтересів заявника, вимоги якого до боржника щодо стягнення коштів або витребування майна ґрунтуються на безспірних документах та обставинах, що здійснюється за відсутності позову шляхом видачі судового наказу» [3, с. 464].

Також розділяємо думку тих вчених, які стверджують, що завдяки появі інституту наказного провадження не тільки вдалось розвантажити суддів від великої кількості справ, що не потребують розгорнутої процедури розгляду, але й вдалось забезпечити доступність звернення фізичних та юридичних осіб до суду, що полягає в сплаті більш меншого судового збору в порівнянні з позовним провадженням.

Підсумовуючи викладене вище, маємо зазначити, що наказне провадження є спрощеним видом провадження в цивільному процесі, якому в свою чергу й характерна спрощена цивільно процесуальна форма. Тобто порядок здійснення такого судочинства складається тільки з прийняття судом заяви до розгляду, перевірки наявності або відсутності підстав для видачі судового наказу, дотриманні процесуальних строків та саме видачі цього судового наказу.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний процесуальний кодекс Угорщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxwehun.htm>
2. Васильєв С. В. Цивільний процес. Підручник. К.: Алерта. 2019. 506 с.
3. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В.О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС. 2016. 768 с.

Бондар Євгенія Рустамівна

приватний адвокат

Науковий керівник: Карпенко Роман Валерійович

викладач кафедри цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки й інформаційного суспільства зростає роль нематеріальних активів та інтелектуальної власності, яка є результатом творчої інтелектуальної діяльності людини у будь-якій галузі. Конкурентна боротьба між підприємствами обумовлює широке застосування такого об'єкта права інтелектуальної власності як торговельна марка або знак для товарів і послуг.